

Veelzijdige BioVak 2010

'Volledig biologisch uitdaging voor jongdiervoeders'

Pluimvee- en varkensvoerders moeten vanaf 1 januari 2012 volledig bestaan uit biologische ingrediënten. "Een uitdaging, vooral voor jongdiervoeders", stelt Achim Tijkorte van ForFarmers, tijdens een workshop op BioVak 2010.

BioVak 2010 is opnieuw groter en veelzijdiger dan de voorgaande edities. De beurs geeft duidelijk aan dat er nog steeds groei zit in het biologische segment. Zonder moeite kan een veelzijdig en volledig biologisch menu op de kaart van toprestaurants, cateraars of zorginstellingen worden gezet. Ook in de biologische sector is geen nee meer te koop, zo blijkt op de beursvloer uit het brede productaanbod. Niet al het aanbod voldoet echter aan de oorspronkelijke ideologie van gesloten, kleine kringlopen. Om in te spelen op de wensen van consumenten komt biologisch tegenwoordig ook van ver, per as of met het vliegtuig. Dat laatste geldt vooral voor de meer exotische producten, zoals kiwi, mango, thee, koffie en chocolade. Maar ook ingrediënten voor diervoeders komen mogelijk in de toekomst van ver. Door de aanvullende eisen voor pluimvee- en varkensvoerders zien producenten zich genoodzaakt op zoek te gaan naar alternatieve grondstoffen. "Per 1 januari 2012 moeten alle voeders voor biologisch gehouden dieren volledig zijn samengesteld uit biologische grondstoffen. Met name voor jongdiervoeders is dat een uitdaging", stelt Achim Tijkorte, specialist biologische veehouderij bij voerproducent ForFarmers.

Eiwit

Voer bevat vier belangrijke componenten: energie, eiwit, mineralen en vitamines. "Voor de energiebehoefte van dieren zijn voldoende biologische ingre-

Veel alternatieve grondstoffen voor biologische voeders hebben een hoge kostprijs en brengen daarmee de rendabiliteit in gevaar.

>> 'Volledig biologisch uitdaging voor jongdiervoeders'

diënten beschikbaar", aldus Tijkorte. Ook qua mineralen en vitamines zijn de problemen overbrugbaar. "Maar in de aminozuurbehoefte kunnen we onvoldoende voorzien met biologische grondstoffen", stelt de specialist. Aminozuren zijn bestanddelen van eiwitrijke grondstoffen. Niet alle eiwitrijke grondstoffen hebben eenzelfde aminozuurpatroon, en daar zit 'm de kneep. "Met de alternatieve biologische grondstoffen die voorhanden zijn, kunnen we met name bij jongdiervoeders niet voldoen aan de juiste aminozuurpatronen." Methionine en cysteine zijn vooral nodig voor onderhoud van de lichaamssystemen van het dier. "Een tekort aan die beide aminozuren of een verkeerde verhouding geeft weerstandsproblemen. Die treden het eerst op bij de kwetsbare groep: de jonge dieren."

Tot 1 januari 2012 mogen varkens- en pluimveevoeders nog 5 procent gangbare grondstoffen bevatten. "Die ruimte wordt momenteel grotendeels benut door aardappelwit, vanwege de bijdrage aan de benodigde hoeveelheid methionine en cysteine in de voeders." Alternatieve grondstoffen, zoals sojashroot, zonnebloemenschroot of erwten bevatten eveneens redelijke hoeveelheden van deze aminozuren, maar in die gevallen wordt lysine dan beperkend.

Oplissing

Volgens Tijkorte zijn er verschillende manieren om het probleem op te lossen (zie kader), maar de tijd begint wel te dringen. "Alternatieve grondstoffen vinden in een tijdsbestek van twee jaar is eigenlijk niet realistisch." Toch zijn er verschillende onderzoeken die aangeven dat bijvoorbeeld lupinen een

Mogelijke oplossingen voor aminozuurtekort biologische voeders

- verbeteren verteerbaarheid van grondstoffen voor jonge dieren
- nieuwe grondstoffen benutten
- deel reguliere grondstoffen blijven toestaan, bijvoorbeeld aardappelwit
- synthetische aminozuren toestaan
- managementverbeteringen (genetica, huisvesting, voerbehandeling)
- accepteren van lagere technische resultaten, mits deze niet ten koste gaan van dierwelzijn en -gezondheid
- communicatie met consument

Het unieke beursaanbod van Reudink Biologische Diervoeders spoorde beursbezoekers aan tot daadwerkelijk kopen van voeders.

belangrijke bijdrage kunnen leveren. "Probleem daarbij is echter dat deze grondstof onvoldoende beschikbaar is om de hele bedrijfstak te voorzien." Tijkorte signaleert dat de biologische veehouderij sneller groeit dan de akkerbouw. "Dus eigenlijk heeft onze kringloop in Nederland zijn maximale draagkracht bereikt?", constateert een van de aanwezigen. De specialist van ForFarmers beaamt dit, als het probleem vanuit Nederlands perspectief wordt benaderd, al ziet hij nog wel mogelijkheden. "Als het rendement voor biologische akkerbouw beter wordt, is het voor akkerbouwers ook interessanter om over te schakelen." Dat rendement wordt onder andere beperkt doordat er volgens Tijkorte weinig is geïnvesteerd in de ontwikkeling van gewassen en rassen. "De afgelopen twintig jaar zijn lupinen uit de gratie geraakt en heeft de veredeling stilgestaan. Daar kan een slag worden gemaakt." Hij tekent daar echter wel bij aan dat dit geen oplossing is voor de korte termijn. Om in 2012 beslagen ten ijs te komen, zijn dus andere maatregelen nodig. "Misschien dat bijvoorbeeld sesamzaad uitkomst kan bieden. Daar wordt momenteel onderzoek mee gedaan." Gert Bosch van diervoederbedrijf De Eendracht heeft al ervaring met sesamzaad. "Het is zeker een grondstof met perspectief qua voedingswaarde, maar het rekt moeilijk in vanwege de kostprijs", aldus Bosch. Bovendien blijken dergelijke oplossingen voor het publiek niet altijd even wenselijk. "Ik vind het niet wenselijk dat wij waardevolle ingrediënten uit Afrika halen voor

Nederlandse biologische voeders", aldus een van de aanwezigen.

Ruim denken

Toch moet de biologische sector minder voor de hand liggende alternatieven in overweging nemen, stelt Marius van Krimpen, onderzoeker bij Wageningen UR. "Op een Europees congres over deze problematiek werd onlangs een lans gebroken voor het toelaten van synthetische aminozuren. Dit zou een heel simpele oplossing zijn voor het probleem." Tot nu toe zijn synthetische aminozuren echter niet toegelaten in biologische voeders, omdat ze meestal na biologische vermeerdering via een chemisch proces worden geraffineerd. "Als de biologische sector echter bereid is om bijvoorbeeld 1 procent gangbare grondstoffen toe te staan in de vorm van synthetische aminozuren dan kan worden voldaan aan de vereiste voedingswaarde, ook voor jonge dieren."

Een aanwezige zeugenhouder benadrukt het belang van zo weinig mogelijk compromissen in voeders voor jonge dieren. "Het uitvalpercentage is behoorlijk hoog. We hebben van de overheid de taak gekregen daar wat aan te doen. Als we sleutelen aan biggenvoeders, bestaat het gevaar dat we nog meer uitval krijgen. Dan zijn we verkeerd bezig."

Dierlijk afval

Naast synthetische aminozuren zou het introduceren van biologisch slachtafval uitkomst kunnen bieden, aldus Van Krimpen. Probleem daarbij is vaak de beschikbaarheid, weet Wim van den Besselaar, directeur van Gelreko en

Achim Tijkorte (ForFarmers) pleit voor gefaseerd invoeren van 100 procent biologische voeders in de varkenshouderij.

Conabij. "Veel biologische reststromen worden end-of-pipe niet gescheiden omdat het een te kleine productstroom is." Slachtafval kan een belangrijke bijdrage leveren aan de eiwitbehoefte in voeders. "Als ik het kon krijgen, zette ik het zeker in", geeft Bosch (De Eendracht) toe. Tijdens de workshop bleek echter dat dit binnen de biologische sector geen gelopen race zal zijn. Voerproducenten kennen veelal de waarde van dierlijke eiwitten in voeders vanuit het reguliere circuit, maar biologische belangenorganisaties en consumenten staan er huiverig tegenover. "Is het wel natuurlijk gedrag van een dier om soortgenoten op te eten?", vroeg een van de aanwezigen zich af. Een praktiserend biologisch varkenshouder beaamde dat het heel gebruikelijk is, dat een dood dier wordt opgegeten door soortgenoten. "Zowel in de natuur, als in de stal. Van Krimpen vulde nog aan dat wanneer slachtafval zou worden toegelaten, daaraan de nodige voorwaarden worden gesteld. "Daarbij zal het voorkomen van kannibalisme leidend zijn, dus pluimvee zal geen soortigen slachtafval krijgen", verzekerde hij de toehoorders. Tijkorte betwijfelt of de introductie van diermeel in biologische veehouderij voldoende draagvlak heeft bij consumenten. "Die oplossing zal moeilijk te verkopen zijn."

Pragmatisch

Tijkorte bepleit een stapsgewijze oplossing en zou het liefst zien dat de deadline van 1 januari 2012 nog eens wordt opgeschoven voor jonge dieren. "We kunnen beginnen met de oudere dieren, daarmee creëren we een markt voor alternatieve grondstoffen. Producenten daarvan krijgen door fasering meer tijd om in te spelen op de groeiende behoefte." Diervoederproducenten Van den Besselaar en Bosch voelen veel voor de pragmatische oplossing van 1 procent gangbaar toelaten in de vorm van synthetische aminozuren. "Eenvoudig en praktisch goed uitvoerbaar in heel Europa." Veel andere oplossingsrichtingen acht Van den Besselaar te fraudegevoelig, zeker in landen waar men het niet altijd even nauw neemt met de naleving van regelgeving. Bosch twijfelt aan de haalbaarheid van het voorstel om gangbare grondstoffen te behouden. "Dat past niet in de Skal- en Europese regelgeving. Als het biologisch kan, moet dat ook, is de stelregel." Welke oplossing er ook komt, beide producten hechten eraan dat het een maatregel is die in heel Europa op eenzelfde manier kan worden uitgevoerd. ■

	Onderhoud	Functie	
		Eiwitaanzet	Melkproductie
Lysine	100	100	100
Methionine + cysteine	123	55	45
Threonine	151	60	58
Tryptofaan	26	18	18

Sesamzaadschroot is een van de eiwitrijke grondstoffen die bijdraagt aan een compleet aminozuurpatroon.